

Srbija na evropskem razpotju

Med Brusljem in Moskvo Novinarica in diplomatka Janja Klasinc predavala o dogovoru za normalizacijo odnosov s Kosovom ter o položaju Beograda in predsednika Vučića, ki mora svoje državljane prepričati, da bi bil vstop v EU koristen

Bojan Brezigar

LJUBLJANA Srbija v primežu je bil naslov predavanja novinarke in diplomatke Janje Klasinc, odlične poznavalke Srbije in predvsem Beograda, ki ga je priredilo Slovensko društvo za mednarodne odnose. Primež se nanaša na izbiro, pred katero je danes država, ta pa ni lahka: za Evropo ali za Rusijo, pri čemer je Evropa seveda Evropska unija. Seveda je jabolko spora predvsem Kosovo oziroma odnos med Srbijo in Kosovom, vprašanje, ki se vleče petnajst let – Kosovo je namreč razglasilo neodvisnost 17. februarja 2008.

Pred kratkim je Evropska unija, ki sta jo zastopala zunanji minister Josep Borrell in posebni odposlanec EU za dialog med Beogradom in Prištino, nekdanji slovaški zunanji minister Miroslav Lajčak, predložila osnutek dogovora, ki bi vodil k normalizaciji odnosov med Srbijo in Kosovom. Gre za obsežen dokument v 11 točkah, ki naj bi bil popotnica za vključitev obeh držav v Evropsko unijo; Janja Klasinc ga je podrobno razložila.

Evropski predlog

Te točke med drugim zavezujejo obe državi, da medsebojno priznata dokumente in simbole, ne zavezujejo pa ju k medsebojnemu priznanju, ker je znano stališče Srbije, da Kosova ne bo priznala. Državi se zavezujeta k spoštovanju človekovih pravic, morebitne spore bosta reševali mirno, izogibali se bosta grožnjam, Srbija ne bo nasprotovala članstvu Kosova v mednarodnih organizacijah, državi se ne bosta ovirali pri vstopanju v EU in nadaljevali bosta s procesom

dialoga. Sporno vprašanje o zahtevi po samoupravi srbskih občin na Kosovu in albanske občine v Srbiji so zamrzili. Državi bosta na sedežih vlad odpri stalni misiji: Srbija v Prištini in Kosovo v Beogradu. Skupni odbor z Borrellom in Lajčakom ter predstavniki obeh držav bo nadziral izvajanje sporazuma.

Kot je pojasnila Klasinc, v sporazumu ni medsebojnega priznanja in tako predsedniku Srbije Aleksandru Vučiću ne bo treba priznati Kosova, Kosovo pa bo lahko zaprosilo za članstvo v Združenih narodih in evropskih mednarodnih organizacijah, začenši s Svetom Evrope. To sta bili ključni sporni točki. Vprašanje manjšin, srbske na Kosovu in albanske v Srbiji, so nekako zamrzili.

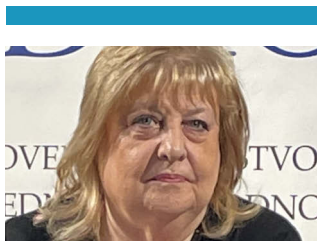
Sicer pa je gospodarsko stanje v Srbiji slabo. Plače so se sicer nekoliko zvišale in napovedujejo, da bo do leta 2025 povprečna plača dosegla tisoč evrov. Zelo draga pa so živila, in izredno draga stanovanja v Beogradu. To tudi zato, ker se je v srbsko prestolnico preselilo več kot 200.000 Rusov, tako iz Rusije kot iz Ukrajine. V glavnem gre za bogate ljudi, ki za najemnino stanovanja lahko odštejejo do 3000 evrov mesečno. Sicer pa stane najemnina enosobnega stanovanja v Beogradu 600 evrov, kar je praktično enomešana poprečna plača.

V primežu predvsem Vučić

Čprav ustava določa, da je Srbija parlamentarna demokracija, dejansko o vsem odloča predsednik Aleksandar Vučić. Sploh Srbi ljubijo enega voditelja; nekoč je bil to Milošević, danes je Vučić. Srbija je policijska država,

Protest Februarja so v Beogradu na pobudo desničarskih sil demonstrirali proti dogovoru s Kosovom ANSA

Poznavalka Janja Klasinc B.BR.

pravna država je močno načeta, z lahkoto odstavljajo tožilce in sodnike. Največji problem pa so mediji, ki jih Vučić skoraj v celoti nadzira.

V medijih prevladuje proruska usmeritev, veliko je ruskih posojil, tudi za gradnjo infrastrukture. Tudi denar iz nekdanjih velikih neuvrčenih držav in iz arabskega sveta ter Kitajske prihaja, predvsem v obliki posojil in tako se marsikdo upravičeno sprašuje, zakaj naj bi se Srbija opredeljevala za EU. Odgovor ponujajo nekateri pokazatelji: dejansko je 70 % vseh tujih investicij v Srbiji iz držav EU in 65 % vsega srbskega izvoza je namenjenega v države EU. Podjetja iz EU zaposlujejo v Srbiji 280.000 ljudi, EU je donirala 150 milijonov evrov za ublažitev

energetske krize in financira gradnjo proge Beograd–Niš, investicija znaša več kot 500 milijonov evrov. ZDA so med prebivalstvom osvojevale zaradi bombardiranja Beograda v letu 1999. Po drugi strani pa ZDA v Srbiji investirajo poldrugo milijardo dolarjev letno.

Skratka, še prej kot Srbija je v primežu Vučić. Zahod mu ponuja veliko, njegova naloga pa je, da prepriča svoje državljane, da je vstop v EU koristen za Srbijo. Nanj pritiskajo seveda tudi Rusi, ki želijo ohraniti primarni vpliv v Srbiji. On se mora dokončno odločiti, kajti tokrat taktiziranje ne bo mogoče. Ostaja pa dejstvo, da je, kot je izrecno poudarila predavateljica, na Balkanu Srbija faktor stabilnosti ... ali nestabilnosti.

Tajani najprej v BiH in nato v Sloveniji

Uradni obisk

SARAJEVO Na včerajšnjem skupnem obisku v Sarajevu sta zunanja ministra Avstrije in Italije, Alexander Schallenberg in Antonio Tajani, izrazila podporo Bosni in Hercegovini na njeni poti v EU. Kot sta dejala, je Zahodni Balkan prioriteto območje za njuni vladi.

»Želimo okrepiti sodelovanje in dati vso potrebno podporo za vstop v polnopravno članstvo,« je gostiteljem sporočil Tajani. Ob tej priložnosti je izpostavil tudi nezakonite migracije, pri čemer je BiH pozval k bolj učinkovitemu spopadanju s tem vprašanjem.

Italijanski zunanji minister se bo prihodnji petek mudil na uradnem obisku tudi v Sloveniji, kjer se bo sestel s predsednikom vlade Robertom Golobom, zunanjo ministrico Tanjo Fajon in predsednico republike Natašo Pirc Musar.

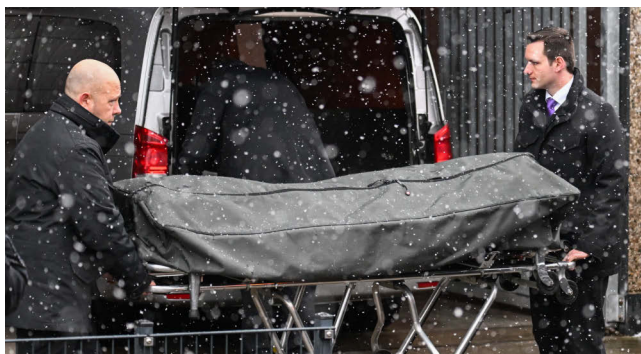
Pred tem, v ponedeljek, pa se bo v Sarajevu odpravil tudi slovenski premier Golob. Tema obiska bo proces evropske integracije, beseda pa bo tekla tudi o bilateralnih odnosih med državama. Bosna in Hercegovina je največja posamična prejemnica slovenske razvojne pomoči in pomembna gospodarska partnerica Slovenije. Po navedbah premierjevega kabineta več kot 100 podjetij z večinskimi slovenskimi kapitalom zaposluje več kot 15.000 državljanov BiH. Mit

»Najhujši zločin v novejši zgodovini Hamburga«

Napad 35-letni Nемец je ubil šest članov skupnosti Jehovih prič

HAMBURG Nemška in širša evropska javnost je zgrožena nad pokolom v centru Jehovih prič v Hamburgu, v katerem je bilo v četrtek zvečer ubitih osem ljudi, vključno s strelcem, ki si je sodil sam, in še nerojenim otrokom. Nemški kancler Olaf Scholz je streljanje označil za »brutalno dejanje nasilja«, za hamburgskega notranjega ministra Andyja Grotja pa je dogodek najhujši zločin v novejši zgodovini mesta.

Po navedbah policije je napadalec 35-letni nemški državljan, sicer nekdanji pripadnik Jehovih prič, ki je skupnost zapustil pred poldrugim letom. V četrtek zvečer se je moški sam podal na domnevno maščevalni pohod, na katerem je

Streljanje štiri žrtve streljanja so še vedno v smrtni nevarnosti ANSA

s pištolo ustrelil kar stokrat proti skupini, ki se je zbrala v verskem središču. Ubil je štiri moške in dve ženski, ena je bila noseča, in ranil še šest ljudi, od katerih so štiri v smrtni nevarnosti.

Hamburgške oblasti so pohvalile policijo, ki je s hitrim in odločnim ukrepanjem najbrž rešila nekaj življenj. Ravno zaradi prihoda policije je strelec zbežal v drugo nadstropje, kjer se je naposled ubil. Mit

Wagner rekrutira v 42 ruskih mestih

Vojna v Ukrajini Zapornikov ne novačijo več

MOSKVA Ruska najemniška skupina Wagner, ki skuša okrepiti svoje enote po hudih izgubah na vzhodu Ukrajine, je v 42 ruskih mestih odprla 58 naborniških centrov, je včeraj sporočil njen vodja Jevgenij Prigožin.

Plačanci Wagnerja so v prvih bojnih vrstah v spopadih za zavzetje ukrajinskega mesta Bahmut, ki potekajo že od poletja. Prigožin je priznal, da so v teh spopadih utrpeli velike izgube. V obdobju napetosti z ruskim obrambnim ministrom se je že večkrat pritoževal, ker ne more več rekrutirati zapornikov, ki jih je za boj v Ukrajini množično novačil v zameno za nižje kazni.

Sedaj je spremenil taktiko in nove najemniške vojake išče v naborniških centrih, ki so jih

vzpostavili večinoma v telovadnicah. Preko svoje tiskovne službe je sporočil, da so odprli naborniške centre v 42 ruskih mestih, ob tem pa priložil njihov seznam. Ni pa navedel, koliko plačancev namerala pridobiti in v kolikšnem času.

Da bi zaustavila vrsto neuspelih, ki jih je utrpela lansko poletje na bojiščih v Ukrajini, je Rusija septembra napovedala mobilizacijo 300.000 rezervistov. Hkrati so skupini Wagner dovolili rekrutirati več deset tisoč borcev iz ruskih zaporov v zameno za amnestijo po šestih mesecih na fronti. V zadnjih tednih pa so povečale napetosti med generalštabom ruske vojske in Prigožinom, medtem ko je Rusija v ofenzivi v vzhodni regiji Donbas dosegla le majhen napredek. Sta

Papež vidi vpletenost različnih imperijev

VATIKAN Papež Frančišek je v intervjuju za švicarsko televizijo RSI ob desetletnici pontifikata govoril tudi o vojni v Ukrajini in svojem morebitnem odstopu. Intervju povzemajo razni mediji.

»Putin ve, da sem na razpolago,« je dejal papež o svoji morebitni posredniški vlogi in pristavil, da mu je ruski zunanji minister Lavrov ob začetku vojne odpisal ter se mu zahvalil za prizadevanja, a da ni pravi trenutek. Papež meni, da so v vojno vpleteni interesi »več imperijev, ne samo ruskega«.

Poleg tega je potrdil, da je fizično in mentalno utrujen, kar ovira njegovo dojemanje stvari, zaradi česar ne izključuje odstopa.